

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măceșarilor 47,
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măceșarilor Nr. 37.
Epistole nefrancaute se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru șie-care publicare.

Noua lege avocațială în stadiul ei de proiect.

(?) Din izvor sigur am aflat, că ministerul de justiție a subternut camerei deputaților un proiect nou de lege despre modificarea art. XXXIV din anul 1874, „ordinea avocațială”, care proiect se află deja în dezbateri prealabile și cât mai curînd se va desbateri în cameră și se va promulga ca lege pozitivă, căreia fie care cive al patriei ca atare în supunere își va pleca capul. Fiind însă acest proiect de lege în stadiul plămădrii permite, ba cere, ca opiniunea publică să își exprime verdictul ei potent asupra unei creațiuni, care atinge foarte grav poporul, înpunîndu-i din nou în spinare o povară foarte grea, care prelîngă multe imposite, de care mai că nu mai poate resufla liber, și va slăbi mai tare, ba l-va înbrînci de tot. Noi stimăm cu predilecțiune statutul avocaților, căci ei reprezintă, putem dice, independența în știință și pot foarte mult contribui la ridicarea poporului, din a cărui asudoare trăiesc.

Cînd vedem însă, că se ridică o grea furtună asupra poporului patriei, fără nici un discrimină, datorîndu-neoastrea și a jurnalului nostru este, a ne întrepune cu toate forțele morale, de care dispunem, ca furtuna să nu se descarce asupra poporului nostru tare sărăcit și amar.

După ce am perles și percurș proiectul su amintit cu cea mai mare receală, am aflat, că acela amenință cu pagube însemnate pe poporul mai de jos, a cărui interese de viață mai tare ca ori și cînd trebuie apărute în dina de astăzi, cînd cercul detorințelor lui este potențat.

Anume în §-ii 96, 97 și 98 ai acestui proiect de lege se cuprind dispozițiuni, prin care se introduce preste tot sila avocațială chiar și în afacerile, ce aparțin de procedura în cauze neeligioase. („Verfahren ausser Streitsachen.”)

Pre venitor așa dară numai avocații diplomați, îndreptățiți la exercitarea praxeii avocației și notarii publici, sînt îndreptățiți a prezenta esibite înscris la judecătoria și la alte officii, precum și de a compune documente pentru partide, cuprînd aceste documente și esibite obiecte de cel mai mic preț, precum de exemplu este un contract de vîndărea unei parcele, ce reprezintă de față un preț bagatel putem dice d. e. 1 fl. 80 cr. Atât contractul, cât și cererea de intabulațiune trebuie făcută de un avocat diplomat.

Toți ceilalți indiviți pînă acumă după lege*) îndreptățiți, precum sînt și notarii de pe sate, a căror salariu cît se poate de modest, se ameliora pînă acumă prin venitele accidentale foarte moderate precum sînt dela contractele

de vîndărea, schimbare, cererea de intabulațiune etc., pre care documente și hîrtii nici alți indiviți pricepuți nici notarii comunali, nu le mai pot compune cu valoare de lege, căci se vor stigmatiza în cazul contrariu de scriitori cîrpași și se vor pedepsi conform §. 96 din proiect în bani cu 20—500 fl. și spriginitorii lor cu 10—300 fl., și în cas de sîrăcie cu închisoare scotită o și de închisoare cu 10 fl. v. a.

Sentața de osândă se va publica totdeauna în foșia oficială, și dacă respectivul va fi funcționarul comunal, se va trage la răspundere și din partea judecătoria, sau a officului disciplinar, pedepsindu-se încă odată și pe această cale disciplinară.

Spre vederea asertelor noastre lăsam să urmeze partea primă a §. 96 sus amintit în traducere privată, care începe așa: „Acela, care nu este îndreptătit a exercita praxa avocațială sau care nu e notariu regiu public, sau care prin lege, respective prin ordinațiuni cu putere de lege spre acest scop, nu posedă dreptul a lucra, a face eshibite în scris cătră judecătoria și alte autorități, sau documente despre afaceri de drept în favorul altora pentru remunerațiune acordată ori promisă și acceptată în bani, sau în altă remunerație, — mai departe acela, care fără a fi îndus ca candidat de avocație ori ca practicant de avocație ori practicant de notariu public, în lista camerei avocației, respective a notarilor publici, sau spre aceasta de șeful seu n'ar fi îndreptat, solicează a judecătoria și la alte autorități sau officii pentru remunerațiune afaceri; tot odată a cel notariu public, care ca scriitoriu cîrpașiu („zugirász, Winkelschreiber”) lucră atari eshibite, pentru care conform dispozițiunilor legii respective nu posedă îndreptățire, se va pedepsi cu 20—500 fl. acela, care în faptă s'au în ori ce chip ajută spre scriitoriu ne îndreptătit („zugirász”) ori se sirguesce a ascunde faptele lui, ca promovător al scriitoriuului ne îndreptătit se va pedepsi cu pedeapsă în bani dela 10—300 fl. *) care în cas de a nu se pută solvi pentru amii se va schimba în pedeapsă cu închisoare scotînduse una și cu 10 fl.”

Din textul acestui § se vede apriat, că poporul nostru pentru ori-ce contract de vîndărea sau alt document, fire-ar substratul seu cît de neînsemnat, și pentru ori-ce cerere de intabulațiune etc. este avisat, a folosi scumpa intervențiune a avocatului, precînd aceste documente pînă acum i le făcea și le a făcut din vechime notariul satului, la care se află coalele de posesiune și cele catastrale precum și împărțelile, prelîngă cele mai modeste jertfe sau tacse.

Prin proiectul de față ordinea, ce

*) §-1 39 din ordinea avocațială art. de lege XXXIV: 1874 pedepsesce per vampirul de Winkelschreiber numai cu 5—50 fl. și în cas de repețire cu 20—100 fl. în eventum cu 3 luni arest. Măsurile aceste se vede, că nu au fost de ajuns căci altmintre nu se poate explica noul proiect cu mai mari restricțiuni.

a domnit pînă acumă nu numai că se alterează, ci se rădica cu totul din temelile ei în dauna poporului și cu vătămarea dreptului notarilor comunali, pre care ei l'au cîștigat în virtutea legilor de pînă acumă.

(Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 15 Decembrie.

Dăm de scire de ocămădă publicului nostru, că diarele unguresci din opoziție au început a se ocupa serios cu atitudinea Românilor la viitoarele alegeri. „Ellenzék” mai înainte și acum mai în urmă „Egyetértés” într-o corresponsență particulară din Sibiu spune, că Români din Făgăraș s'au decis pentru activitate. Spăraș nu ne permite de astădată a ne întinde mai departe asupra acestei teme. Anunțăm dară simplu atențiunea, ce au foile numite maghiare cătră atitudinea Românilor și ne rezervăm a vorbi despre fenomenul acesta cu altă ocaziune.

Miscărea ce a produs impositele proiectate de guvernul unguresc va hotări cabinetul lui Tisza a le mai amena. Causa amenării este însuflată de indoiala, că la votare cabinetul nu va avè maioritarea în partea sa. Mai vine că Tisza face din votare cestiune de cabinet. Lucru natural dară, că proiectele se vor păstra pentru timpuri mai bune. În locul acelor proiecte odioase publicului, se vor pune la ordinea zilei alte proiecte mai doimoale.

După „Agramer Ztg”, cestiunea fostei granițe este definitiv deslețată. Rescriptul care va îndruma legislațiunile cum și căți membri să trimită Croația în viitoriu în dieta Ungariei se va publica preste puțin timp. Din cauza aceasta dieta Croației se va înturi încă în Ianuarie. Banul Croației se va denumi comisariu regesc cu plenipotențe estraordinare.

În Austria a făcut senzațiune oprirea întrunirii țeranilor în Linz anunțată pe 27 Decembrie n. Comitetul țeranilor a decis, a se îndrepta cu gravamine la tribunalul imperial.

Cabinetul francez a sulevat ideea unui proiect de arbitriu european. Ideea aceasta e salutară. Accepțată de puteri, va împedea multe conflicte sângeroase. În contra ideei acesteia nu s'a ridicat de nici o parte nici un scrupul. Detairurile planului și metodei cum se se realizeze se vor desbateri între diplomații puterilor.

În Rusia eară ferbe. Poliția a pus mâna pe doi criminali, cari au participat la încercarea, de a arunca în aer un pod dela drumul de fer Charcov.

Treanca-Ńleanca. *)

Foia kosuthiană din Cluj „Ellenzék” într'un articol intitulat „Politica maghiară spre Orient” prezentează burgiesiei unguresci un dar

*) Espresionea aceasta este împrumutată din „Ellenzék”. În original se chiamă: „Handa-banda”.

de crăciun, care e în stare a umplè de bucurie toate inimile. Și cum se nu se bucură toată suflarea ungurescă de o „Ungarie mare pînă la Marea-neagră?”

Ultimul reșboiu oriental, dice între altele „Ellenzék”, și agresiunea rusească reclamă cu necesitate o grupare nouă. În orientul Europei nu există o semînție mare, care s'ar putè împreuna într'un corp, ci există națiuni mai mici sau mai mari, care și iubesc libertatea și naționalitatea și care confederându-se sînt în stare să reziste agresiunii rusesci.

Ungaria este chemată a fi centrul acestei confederațiuni în viitor. Această misiune reclamă cu necesitate asigurarea viitorului ei. Împărăția maghiară dela Carpați pînă la Dunărea de jos, cu părțile sale integrante Croația soră și cu Transilvania unită de bună voie (?), prin pozițiunea sa trebuie să fie centrul în gruparea națiunilor mai mici de aici. Această pozițiune cere, ca ele să între mai curînd sau mai târziu într-o alianță economică și militară; economică, pentru că imperiul maghiar este piața cea mai de aproape a popoarelor orientale și mijlocitorul comerțului între ele și apus, militară, pentru că din spre meadă noapte Carpații trebuie să formeze baza de operațiune pentru înfrîngerea agresiunii rusesci, pentru restaurarea Poloniei; valea Dunării de sus este punctul, din care se poate combate o acțiune a Germanilor contra libertății, și în fine Transilvania este acea bastiune, care a perit popoarele orientului. Și în imperiul maghiar însuși se află remășișe naționale din cele trei mari semînții europene, sînt aici Slavi învinși odinioară, sînt Germani coloniști și Români autochtoni. Toți acestia au drepturi egale (?) în statul maghiar, sînt guvernati după legi egale (?) deopotrivă cu Ungurii. Sînt cetățeni egali (în sarcini) ai imperiului maghiar.

Între Dunărea de jos și Balcani de asemenea se află popoare care, aparțin la elementul slav și român, dar aceste fiind depărtate unele de altele stau în afară de grupările trupine. Aceste putînd să-și mulțamească existența lor numai conservări națiunii maghiare, trebuie să se grupeze în giurul imperiului maghiar. Terile singuratic ale Slavilor de sud trăind în rivalități între sine nu se supun una altea și dacă s'ar și confedera, ele totuși sînt avisate la prietenia maghiară, constituțiunea și libertatea lor numai prin prietenia cu Maghiarii se pot susține.

Nu mai această poate să susțină și apere și pe România, ale cărei interese economice încă trebuie aduse într'un raport cît mai strîns cu Ungaria.

Dincolo de Tisa în Bănat și Transilvania sînt mulți Români, dar sînt de altă parte și Maghiari în Bucovina, Moldova și Muntenia, și așa prietenia reciprocă e și o datorință. A realiza aceasta e chemată cu deosebire Transilvania, numai Transilvania trebuie să se schimbe, trebuie să dispară de aici acele năluci de spaimă, pentru cari Transilvănenii sînt columnele sis-

*) Veđi ordinea procedurii criminale din anul 1851 § 203. Art. de lege LIV din anul 1868 §-ii 88, 114; art. de lege XLIV d. a. 1868 §-ii 7, 8, 9. — art. de lege XXII: 1877, 8, 34, 36. Ordinea cărților fundare din 5 Feur 1870.

temei actuale, a guvernelor actuale în delavorul națiunii și al lor. Ei ție, că sînt siliți a ține cu cei dela putere pentru agitațiunile Românilor. Credem că putem avè teamă de țilele de teroare din 1848. Sînt împregiurări de regretat aceste, care aparțin peatelor negre ale reacțiunii. Reacțiunea i-a putut folosi în urma sistemului de mai înainte a Transilvaniei, pentru că acela sistemă a recunoscut acolo trei națiuni, națiunea secuiască, această remășiță dela bravii Huni, care s'a alipit din bună voie, națiunea maghiară, care a fundat patria cea nouă, și națiunea mai mică colonizată a Sasilor, care a primit privilegiuri. Românul trăind risipit printre Maghiari și Sasi n'au potut forma o națiune deosebită. De această împregiurare s'a folosit reacțiunea amăgindu-i cu promisiuni, care nu le a ținut, și a sumătat asupra Maghiarilor într'un timp, când acestia au eliberat întreaga națiune făcînd și pe Român cetațean egal al patriei. Românul s'a luptat atunci contra noastră, dar s'a putut convinge îndată, că s'a luptat cu înverșunare numai pentru a se pune în lanțuri și pe sine însuși. Maghiarul a împărțit frățesce ceea ce a redobândit și cu Românul. Conducerea, guvernerea, limba diplomatică firesce, că și le a rezervat pentru sine.

Pe națiunile cele mici de aici numai concentrarea în imperiul maghiar le poate scăpa de nimicire. Transilvania e chemată în deosebi a realiza această idee, dar atunci Transilvania trebuie să între într'un raport sincer cu Românii și să renunțe dela rolul de a fi columnele sistemelor actuale.

Maghiarul împărțese toate frățesce, nu despoaie pe alții de naționalitatea lor, cum face Englezul, Germanul sau Rusul, una o cere: sta t ul maghiar.

Ardenii s'și ia aceste cuvinte dela inimă, s'și se pună în fruntea ideii de a asigura în modul acesta viitorul imperiului maghiar și prin aceasta vor reduce ca prin farmec epoca de aur a Transilvaniei și vor salva și patria lor, Ungaria.

Retipărirea cărților bisericesci.

Eruditul arhiepiscop Melchisedec, episcopul de Roman, unicul cleric ortodox între membrii ordinari ai Academiei române, primise onorific sarcină de raportor la Sfântul Sinod al României în chestiunea retipării cărților bisericesci. Reproducăm și noi după „Timpul” din București

Raportul,

privitoriu la revizuirea și editarea cărților bisericesci, prezentat comisiei sfântului Sinod de preasfințitul Melchisedec, Episcopul de Roman, în sesiunea de toamnă a anului 1880.

Literatura noastră bisericescă, în timp aproape trei sute de ani, a făcut cele mai mari servicii națiunii noastre, pe de o parte prin răspîndirea în popor a salutarilor ideii religioase și morale ale creștinismului, eară pe de alta prin păstrarea unității limbii române la Românii de pretutindenea. În privirea I-a: Cărțile noastre bisericesci au avut și au acel privilegiu excepțional, că, fiind traduse într'o limbă înțeleasă de popor, fie carele poate trage din ele folosul sufletesc, mai mult sau mai puțin, după zelul său și după starea dezvoltării sale intelectuale și morale; ceea ce nu se întîmplă tot așa și cu alte neamuri creștine, cari pentru cărțile bisericesci, întrebunțează vre-una din limbile moarte, pe care le înțeleg numai acei ce le învață, ca pe nisece limbi mai mult sau mai puțin străine. Românul are un mare privilegiu — de a auzi și în Biserică aceeași limbă, pe carea o a

învață dela muma sa și cu care se servește în traial său, casnic și social.

Noi sîntem datori cu cea mai mare stimă și evlavie literaților români din trecut, atât clerici cât și laici, din toate provinciile române, cari, după ce au lucrat pentru introducerea limbii române în Biserica națională, au știut să o cultive, să o îmbogățească după putință, să o conserve în starea cum o-a format și dezvoltat istoria națiunii noastre, și să ne-o predea nouă celor de astăzi, ca pre o moștenire neprețuită, arătîndu-ne tot odată și calea pe care trebuie să continuăm și noi mai departe în cultura, dezvoltarea și conservarea ei.

În privința unității limbii noastre naționale, literatura noastră bisericescă a fost și este unul din cei mai mari factori, care au contribuit la păstrarea acestei unități. Este mult timp de când Românii s'au despărțit istoricesc și politicesc, formînd deosebite grupuri, printre deosebite naționalități și sub deosebite guvernamente, cari nu puteau avè interese de a conserva unitatea națională a Românilor nici într'o privire; limba lor însă, cu toate tendințele opuse, a rămas aceeași, pentru că a avut aceeași carte, aceeași literatură bisericescă, prin care își cultivau inteligența și inima. Ori unde se scria ori se tipărea o carte bisericescă română, aducea lumină și învățătură tuturor Românilor, ori în ce țeri s'ar fi aflat ei, pentru că ea era scrisă în limba comună tuturor Românilor, fie ea eșită din tipografiile Moldovei, ale Țerei-muntenești, ale Ardealului, ba chiar ale Ungariei și ale Basarabiei. Târgovița, Suceava, București, Iași, Gova, Sf. Sava dela Iași, Snaegovul, Rădăuții, Buzul, Mănăstirea Neamțului, Brașovul, Dubăsarii, Sibiuul, Chișineul, Oradia, Belgradul, Buda, — ba chiar și Blajul uniat: toate localități depărtate unele de altele prin mari distanțe și imprăștiat prin diferite țeri și națiuni, produceau cărți românești pentru Românii de pretutindenea, din Muntenia, din Moldova, din Ardeal, din Rusia, din Ungaria, din Bucovina, din Turcia, din Serbia, din Bulgaria. Eată ce mare serviciu au făcut cărțile bisericesci române cu limba lor populară română, unității limbice a neamului românesc. Biserica cu cărțile sale a fost o adevărată școală de cultura și păstrarea limbii și de iubirea națională între deosebitele ramuri ale neamului nostru, imprăștiat prin o mulțime de țeri și neamuri deosebite, de multe ori foarte dușmanii unii de alții. Această bine-facătoare înrîurire asupra limbii române o a exercitat Biserica și literatura ei până în zilele noastre. Noi scim cu toții, că în România noastră, până au de mult, au existat tipografii pentru cărțile noastre bisericesci la Metropolia din București, la Metropolia din Iași, la episcopia din Buzău, la Mănăstirea Neamțului, la episcopia de Râmnic; chiar în Basarabia, încă până nu de mult, a existat în Chișineu o tipografie bisericescă, înființată după vreaia Basarabiei și conservată prin vrednicia de amintire arhiepiscopii și episcopi ai Basarabiei: Gavril, Dimitrie, Irinarch și Antonie; acum însă ea nu mai există, și cartea românească din bisericile Basarabiei pere vedînd cu ochii, înlocuindu-o cea slavonă. Aceasta însă nu trebuie să ne mire prea mult, dar ceea ce trebuie să ne pună pe gând și să ne întristeze foarte mult este că, de vre-o 20 de ani, chiar în România liberă, în Moldova și Muntenia, nu mai există nici o tipografie de cărți bisericesci. Cele din urmă ce au existat, s'au închis și seceustrat de guvernul român cu ocaziunea secularizării averilor bisericesci sub Domnia principelui Cuza. O singură tipografie de cărți biseri-

cesci române există astăzi la Sibiu în Ardeal, înființată de răposatul întra ferice metropolitul Andreiu Șaguna, în care s'au retipărit multe cărți bisericesci.

Ce s'a întîmplat în țeara noastră în acest period de 20 de ani, de când s'au desființat tipografiile de cărți bisericesci?

În acest interval toate spiritele, din toate stările societății noastre, au fost cuprinse de o mare aprindere a sentimentului național, de o năzuință învingibilă către reforme și prefaceri în starea noastră politică și socială. Resultatele acestei porniri mari, nu le putem tăgădui. Dar, ca ori-ce aprindere, n'a fost scutită nici de exagerări și de greșeli. Multora li s'a părut că tot ce a existat în trecut nostru a fost rău, trebuiesc părăsit, trebuiesc prefăcut, trebuiesc modernizat. A strica este ușor, a crea este greu. Ideile cele nouă și instituțiile cele nouă s'au găsit gata și s'au imprumutat dela alte națiuni mai civilizate de cât noi. Biserica românească însă nouă și literatură bisericescă nouă nu s'a putut găsi gata niciăreia și a se transporta în țeară. — De aceea, ele au rămas în o stare înapoiată și putem țice în neglijență. Nu este aci locul a ne întinde asupra stărei Bisericii noastre în genere, bună sau rea; aci avem a ne ocupa numai de cărțile bisericesci.

În curgere de 20 de ani, la noi în România nu s'au mai tipărit cărți bisericesci, afară de câte-va, tipărite în Mănăstirea Neamțului, un Ceaslov și o Liturgie, cari se datoresc zelului clerului urmă stărei a celei Mănăstiri, archimandritul Gerasim și Temoteiu, cari au întrebunțat la aceasta propriile lor mijloace, și apoi lipsa de ele i-a făcut să înceteze. În timpul acesta, trebuința ce se simția în țeară de cărți bisericesci s'a îndeplinit prin resturile edițiilor făcute de răposatul Metropolit Nifon în București în tipografia ce fusese înființată acolo de densul, și de cele făcute de răposatul episcop al Râmnicului Calinic, în tipografia înființată acolo de el și după moartea sa dăruită de el, împreună cu o parte din cărțile remase, primăriei din Craiova; de asemenea din restul cărților remase dela neuitatul Metropolit Andreiu Șaguna la Sibiu.

Deși însă acum nu s'a făcut nici un pas serios pentru înlăturarea acestui mare rău — lipsa de cărți bisericesci, — nu putem trece cu vederea tendința ce s'a manifestat și se manține de o timp în multe spirite din societatea noastră, atât în membri de-ai clerului, cât și la mulți dintre mireni și cărturari; tendința, care împinge la reforme și în ramul literaturii propriu țice bisericesci; tendința, carea constă a) în introducerea neologismelor limbii literare moderne și în cărțile bisericesci, cu alte cuvinte, în prismsul exagerat al limbii, cu care Românii au fost istoricesc în contact, și înlocuirea lor cu expresiuni latine sau franceze introduse din nou; b) în locuirea literilor cirilice cu cele latine, după cum se obișnuiesc astăzi în genere în scrierea și literatura română. Năzuirea aceasta se manifestează mai cu samă la proții cei tineri într'un mod cu totul nematur și fără logică, cari, singuri, de la sine, fără cunoștințe limbice, modifică după placul lor expresiunile întrebunțate în cărțile bisericesci, crezînd prin aceasta că și dau recomandăție de oameni ai progresului. Ba încă unii s'au apucat singuri dela sine, d. e. în Craiova, s'și tipăresc cărțile bisericesci după ideile lor cele înguste, punîndu-se sub firma unui evreu tipograf din acel oraș, carele încă din anul trecut a publicat un anuțiu, că s'a hotărît a corege și a tipări el toate cărțile bisericesci române. Mai mare insultă de cât aceasta nu poate fi pentru Biserica noastră!

Casul acesta s'a adus la cunoștința sfântului Sinod în sesiunea trecută de către înaltul prea sfințitul Metropolit al Moldovei.

După ce subscrisul și-a dat sama de trecutului literaturii Bisericii române, de marea ei însemnată pentru unitatea limbii noastre naționale și de influența ei asupra culturai intelectuale și morale a poporului român, mi-am pus întrebarea: bine este oare ca noi în literatura bisericescă să rumpem cu tradițiunile Bisericii noastre, cele atât de bine-facătoare în trecut, și să dăm poporului nostru prin biserici cărți cu o limbă nouă, în care scriu și vorbesc învățații moderni, cari au petrecut prin școli în străinătate și în țeară o mare parte a vieții au învățat mai multe limbi, și dintre cari mulți nici 'și-au dat osteneala a și învăța bine limba lor natală? Folosi-va, ori mai mult va păgubi pe popor, când Biserica îi va vorbi cu o mulțime de cuvinte neînțelese pentru el? Pricipe-va Românul ardelean, bucovinean, basarabian etc, când va auzi în Biserică franțuzismele limbii moderne din București sau din Iași? Eu am respuns la aceste întrebări negativ, și m'am decis a propune de-a se păstra ca o comoară neprețuită limba unitară română din cărțile bisericesci existente

Țicînd aceste, nu înțeleg a face din limba cărților bisericesci o limbă staționară, nemigășită, o limbă neschimbată pentru vecinicie: aceasta este soarta numai a limbilor moarte, cari trăiesc numai în cărți. Limba Bisericii noastre este o limbă vie ca și poporul ce o vorbesce; limba poporului cu timpul se preface, se îmbogătesce, se cultivă. Biserica țind seamă de aceasta, totuși nu trebuie a se grăbi cu inovările, dând timp poporului a se obișnui cu formele cele nouă, ale primii sau ale respinge, și le va primii și ea când ele vor deveni proprietate a poporului. În privința prismsului limbii, Biserica are tradițiunile ei, după care purificarea, deși se face, însă fără grăbire și treptat ear' nu pripit și radical.

(Va urma.)

Raportul

ministrului Dimărie Sturza asupra proiectului de răspuns la discursul tronului, citit în ședința senatului României dela 1 Decemvrie.

(3 Urmare.)

Dela 1866 înainte, succesiunea la domnie nu mai depinde de o voință timpură oare care, fie a Domnului, fie a parlamentului. Acea succesiune nu mai este o succesiune privată. Ea a devenit o succesiune eminentă politică, basată pe legea fundamentală a țerei, făcînd o parte principală și esențială a însăși legii acesteia.

Astfel, în privirea succesiunii, ca și în privirea altor puncte de principiu, numai aceea poate fi valabil, ce este decis în Constituțiune.

Constituțiunea noastră a fixat cu o mare precisiune toate punctele privitoare la așezarea dinastiei românești, și în dispozițiunile ei pentru viitor, ea a fost de o prevedere, care nu lasă nimic de dorit. Ea nu a vrut ca cea mai mică dificultate să fie tălucuită a producînd o vacanță la Tron, și-a stabilit anume, când această vacanță și va avè locul ei.

Articolele citate ale Constituțiunii noastre conțin dispozițiuni generale și dispozițiuni speciale în privirea succesiunii la Tron.

Constituțiunea declară mai întâiu, că Tronul revine numai liniei bărbătesci a dinastiei stabilite cu exclusiunea perpetuă a femeilor, și anume: în linie directă, copiilor legitimi ai monarhului după ordinul primogeniturii, adică celui mai în vîrstă; în linie colaterală, celui mai în vîrstă dintre frații monarhului și copiilor lui legitimi, după ordinul primogeniturii, și acesta până la stingerea completă a dinastiei.

În fața acestor dispozițiuni certe și nedubioase, nu poate fi nici odată vorba la noi de o succesiune de copii naturali legitimați, sau adoptați.

Copii naturali și legitimați nu pot fi chemați la succesiune, fără cea mai flagrantă călcare a principiilor morale, pe cari e fundată Constituțiunea noastră, și a dispozițiilor ei legale, căci se hotărăse, într-un mod irevocabil, că pot succede numai copii legitimi, și se esclad prin urmare, copii nelegitimi, adică naturali, și copii legitimați.

Succesiunea copiilor adoptați nu ar fi însă mai puțin violatoare Constituției, care stabilește o succesiune politică, opusă succesiunii dreptului privat comun, o succesiune legală, inerentă principiului monarhiei ereditare a timpului modern. Adopțiunea ar face, ca succesiunea, care astăzi este regulată definitiv prin dispozițiunile Constituției, să depindă de voința monarhului sau a parlamentului. Mai mult încă: adopțiunea ar fi o călcare flagrantă, directă și anticipată a unei dispozițiuni speciale a Constituției, și anume a articolului 84, care decide, ce este de făcut, când Domnitorul, fiind încă în viață, constată, că numai există nici un membru al familiei sale, care să i poată succede și că prin urmare, dinastia sa este stinsă. Nici în acest cas, Constituțiunea nu prevede o adopțiune, ci determină, că Domnitorul propune parlamentului spre acceptare pe succesorul său, care și acesta trebuie să aparțină uneia din familiile domitoare prin Europa.

Constituțiunea însă nu s'a oprit a emite numai principiile constituționale ale eredității Tronului. Ea a regulat ereditatea în mod concret și practic, dându-i un corp în familia princiară de Hohenzollern.

Constituțiunea încredințează anume puterile Statului român Măriei Sale Regale Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen și succesorilor săi direcți și regulele generale, de cari am vorbit. Așa dar familia princiară de Hohenzollern a fost aleasă de Români pentru a fonda dinastia românească. Numai după ce această familie va fi cu desăvârșire stinsă, și nu se vor fi luat, conform dispozițiilor constituționale, măsuri pentru a o înlocui cu altă casă domitoare din Europa, numai atunci poate exista o vacanță la Tron.

Atât de importantă s'a socotit această dispozițiune a Constituției, că și corpurile legiuitoare o au înțeles, dând în digenatul întregii familii de Hohenzollern-Sigmaringen. Constituanta, în 10 Maiu 1866 și Senatul, în 17 Decembrie aceluiași an, a votat acest indigenat în unanimitate și cu aclamațiune, și aceasta, „în considerațiunea recunoștinței, ce datorim principelui de Hohenzollern Sigmaringen Carol I, Domnitorului României, carele a binevoit a primi coroana și a lucra diapreună cu noi la statornicirea Statului român, și spre a stabili legături mai strinse între familia sa și țeară, mai cu seamă, că prin votul adunării, s'a stabilit și principul eredității Tronului în familia Hohenzollern.

Prin urmare, intru cât Măria Sa Regală Carol I va avea succesorii legitimi direcți, de sex bărbătesc, acestia i urmează pe Tronul României, sau până ce acestia s'au născ, sucesionul eventual legal este cel mai în vârstă dintre frații Domnitorului adică principiile ereditare de Hohenzollern Leopold cu toată linia lui, adică cu fiii lui legitimi după ordinul de primogenitură. Numai când nu ar mai exista scoboritori din Principele Leopold, numai atunci ar veni la Tron Principele Frederic de Hohenzollern, fratele cel mai mic al Domnitorului cu succesorii lui legitimi de sex bărbătesc, după ordinul de primogenitură.

Eată succesiunea concretă a Constituției, celea ce era indicată cu claritate. Era însă de nevoie a ne ocupa astăzi de această chestiune.

După ce România și dade, în 1866, Constituțiunea, și stabili dinastia domitoare toate puterile națiunii fură încordate și absorbite într-o lucrare atât de intensivă a afacerilor și a intereselor ei externe și interne în cât chestiunea succesiunii, regulată odată teoreticesc numai preoacă pe nimeni.

Când însă cu început lucrurile se lămuriră și se limpediră; când pozițiunea

politică țerei creșcu; când România ocupă pe fie care și un rang mai important în familia Statelor europene; când considerațiunea și respectul din afară întăriră progresele câștigate prin proclamarea și recunoașterea independenței țerei; atunci chestiunea succesiunii începu a fi agitată de binevoitori și de rău-cugetători.

Domnitorului Carol i lipsira succesorul în linie directă; iar familia suveranului nostru nu declarase în mod formal, că primește pozițiunea, ce i se oferise de Constituțiune și că astfel se consideră ca legată de țeară prin dispozițiunile acesteia privitoare la succesiune.

Națiunea se teme, ca stabilitatea, înscrisă în Constituțiune, să nu rămâie numai un cuvânt fără realitate. În același timp însă speranțe vechi, cari zăceau în pulbere, ațite și înconjurate din afară, ca în timpurile decadenței țerei, începură a se ivi, a se agita, cu timiditate la început, fără sfială mai în urmă.

Ast-fel, îngriririle ce se născură împregiurii acestei chestiuni, sânt legitime, întemeiate. Cetățenii, iubitori de țeară, cu conștiința la locul ei, având obiceiul de-a privi cu seriozitate la lucrurile omenești, vedeau cu teroare toporul rădăcat, spre a lovi tulpina stejarului drept în inima lui. Ei se întrebară, dacă se cuvine, dacă e bine și drept de-a lăsa viitorul patriei și al națiunii în prada celor mai fără conștiință, celor mai sumei, pentru a ne trezi într-o țeară și dinaintea electivității capului Statului, însoțită de toate miseriile și pericolele trecutului, astăzi mai amenințătoare, fiindcă depindem numai de noi înșine, și că chestiunea Orientului a intrat în fasa deslegării ei.

Tot felul de idei, fără basă legală, fără fundament solid, se iviră și produsură neliniște și confușiune. Aceste trebuiau să înceteze, dacă ne durea în adevăr inima de existența țerei. Națiunea, ca și indivizii, au nevoie de liniște sufletească, pentru a se desvolta, pentru a și asigura ceea ce a câștigat, pentru a lucra mai departe în diferitele sfere ale activității omenești. Era de sigur o crimă a lăsa ca națiunea să fie inutil agitată în profitul, sau al unor individualități mișcate numai de un egoism sec, sau al unor inimici, cari doresc distrugerea elementului românesc dela Dunărea-de-jos. Era de sigur o crimă, a lăsa indecisă o situațiune, altminteala clară, și a face să se nască nouă și mari pericole pentru viitor. Era o datorie imperioasă, a face tot ce era indicat de lege și de prevedere, pentru ea să înceteze o stare de lucruri dubioasă și se reintre spiriții și activitatea națiunii într-o muncă liniștită și producătoare. Căci mult, foarte mult este de lucrat și de făcut în această țeară, și chiar de ne ar lăsa datoriu, nu ne lasă timpul a fi ocupați și preoacăți de acei cari, uitând sănțele lor datorii către patria, care i-a născut, au privirile așintite numai asupra lor înși-le.

Cine avea întâia datorie de a se preoacă și de a se ocupa și de această chestiune? De sigur Domnitorul. Cum el și-a îndeplinit această datorie, ne-o spune mesajul dela deschiderea Corpurilor legiuitoare și actele ce s'au comunicat de guvern acestei comisii.

Aceste acte le datorim pe de o parte inițiativa Suveranilor noștri, ear pe de alta simțimintelor pline de iubire și de bună voință ale Augustului părinte al Domnitorului pentru Românie.

(Va urma.)

Duplică la replică.

Sibiu 7 Decemvre.
(Încheiere.)

În reflexiunile din Nr 102 al „Tel. rom.“ dișesem, că propunerea din chestiune s'a făcut de către un domn dela masa verde. Aici am greșit, pentru că masa din biserica greco-catolică din Turda nu a fost verde ci albă; dară cumcă d. A. când a făcut propunerea sa era la acea masă, și anume imediat lângă dl președinte — intru aceasta nu m'am înșelat, pentru că de oare-ce îmi place mult a vedea „ce e bun și frumos și când șed trații împreună“ — am o bună memorie pentru fenomene. Mi-am adus aminte de timpul, când d. A. petrecea aici în Sibiu

la secțiunile științifice (în aceștia) și de usitatele în Sibiu blide de linte, de cari anevio scapă vre-un muritoriu, care se abate pe la noi....

Dar s'au facem șagă, când d. A. e dispus așa de serios! Domnia sa e iubitoriu de adevăr, prin urmare trebuie să fie adevărate următoarele ale sale proprii cuvinte din des citata expectorare: „Având eu mare înțeles, ca propunerea mea să se primească, mi-am exprimat dorința înainte de alegerea comitetului la mai multe persoane... că voesc a intra în comisiunea de propuneri etc.“ Dl A. fu ales în comisiunea de propuneri, ba a primit și referada acelei comisii, apoi dela acest loc, în această calitate a recomandat densus însuși propunerea sa proprie spre primire. Această mică nemodestie parlamentară am exprimat-o eu cu „frasă pomposă“ cu „bombastul“: dela masa verde, care espresune eu o țin de sinonimă cu nebombasticul: Cicero pro domo, și dacă dl A. togmai potfese, apoi eu bucuror revocarea și o substituț cu aceasta: se poate ca dl A. să fi priceput altceva sub cuvintele aceste, bună-oră, că eu îl țin solidar cu acei reacționari dela asociațiunea noastră, cari după o experiență tristă de mai mulți ani și după un fiasco eclatant cu foșia „Transilvania“ mai umblă în ruțul capului să bată potcoave la cai morți.*) Această firesce ar fi mare contrast în fațe cu spiritul liberal și progresist, ce transpiră prin „Resbelul orientat“, și i-ar sta rău dlui A. Eu însă nu am ținut la aceasta, și cu toate, că d. A. ne spune însuși, că sorgintele propuneriale sânt „alți bărbați, cu cari a conferit“, eu totuși cred, că propria sa convingere va fi fost motorul principal. Me mir dară cum de d. A. suflă — unde nu! arde?!

Așertuinea mea, că propunerea dlui A. nu s'a preconsultat în comitetul asociațiunii d-sa o declară de un „mare neadevăr“ și vrea să documenteze contrariul prin aceea, că densus a trimis din Constanța propunerea sa cu 10 zile înainte de adunarea generală. Cred că e așa. Însă ce sânt 10 zile pentru noi Sibieni? O mică clipită, ear Drobogea e foarte departe de aici, înecăt n'are de a se mira dl A. dacă propunerea sa nu a putut ajunge — până la comitet —! Pe mine cel puțin m'au asigurat mai mulți membrii ai comitetului, dela cari anume am luat informațiune, cumcă propunerea dlui A. nu s'a pretractat — ergo s'a adus direct în adunarea generală.

Conced dlui A. că această nepreconsultare în comitet „nu e pedecă ca adunarea gen. să nu poată lua hotăriri asupra unei propuneri“ — pentru că așa dic și statutele. Nu conced însă, că a spesa pentru un obiect de natură foarte precarie 1000—1500 fl. din totalul de 3—4 mii fl. ar fi un lucru așa de bagatel, încât nepreconsultarea „să nu fie nici o scădere.“ Vom vedea mai la vale urmările acestei nepreconsultări. Argumentul din Constanța a dlui A. nu probează aceea, că propunerea d sale s'ar fi preconsultat în comitet; acela arată numai atâtă că aceea s'a trimis biroului (comitetului) înainte de adunarea generală; se poate și aceea, că biroul comitetului o aduce cu sine la Turda. În cazul acesta ar fi fost de a se presenta adunării generale în prima ședință publică sau în una din cele următoare și recerându-se urgență pentru ea ar fi fost de a se transpune comisiunei pentru propuneri preconsultatoare. Nu mi aduc aminte să se fi întemplat aceasta; publicul a auțit despre propunerea dlui A. numai în momentul, când densus ca raportor a comisiei de propuneri fiinduși referada sa a început cu cuvintele: „Mai am și eu o propunere...“

Trecând acum la cuvântul: „primire en bloc“ me esplic astfel: eu sub acesta înțeleg primirea unei propuneri fără de observarea formațiilor precrise sau usitate, precum sânt preconsultările, presentarea în ședință publică al esibilitului, transpunerea la comisiunea concernentă, dela aceasta eventualmente la altă comisiune spre preconsultare și în altă direcțiune (d. e. financiară) etc. Aceste cu propunerea dlui A.

* Veși „Analiile Asociat. trans. 1880 fasciul. I pag. 6—16.

nu s'a observat, ci făcând densus după cum însuși ne spune în resonamentul seu „ad 4^a propunerea direct în „adunarea publică“ s'a luat lucrul — en bloc, v. s. d. pe romaneșce de a valma, de unde a și urmat, că s'a hotărât „refinveria“ foaiiei fără ca să se fi prevedăt în buget șpesele recerute — Eată dară o primire en bloc, ca o hotărâre de a valma, care are destul tragi-comic în sine spre a merita o alușiune!

Ca toate discusiunile, în cari lipsesc argumentele reale, așa se revarșă și resonamentul dlui A. în momente personale. Domnia sa îmi împuță, că nutresc „rea voință“, „scopuri adevărate nelioiale și nu sciu ce scopuri“ în contra persoanei d-sale. Față cu aceste asigure pe d. A., că eu până în momentul, când am cetit expectoratiunile sale în nr 95 și 96 ai „Observatorului“ nici nu am scuit, că e densus autorul aceluor proces verbal. În ședința publică l'a cetit alt domn notariu; ear cele ce le-am țin în nr 102 al „Tel. rom.“ au fost adrestate: n o tariatului.

Promite d. A. că va face „o analiză critică „mai fundamentală“ asupra afirmațiunilor mele. Să sperăm aceste și să nu uităm că: „Heisses Blut, thut niemals gut“ —.

A. Trombiș.

Varietăți.

* (Alegeri). În congregațiunea comitatului Sibiuului din 20 Dec. n. s'au ales Români următorii:

a) în comitetul administrativ: dl adv. Dr. Nemeș;

b) în comitetul permanent: dd: Zacharie Boiu. I. Bologa din Marpod, Dr. Ioan Borcia, Dr. Aurel Brote, Nicolau Ciugudean, N. Bercian, Ioan Hannia, Ioan Piso, adv. Ioan Preda, adv. Dr. Răcuțiu, Visarion Roman și Ioan Stoiciu; apoi

c) în comitetul central elect. dd: Anton Bechnitz, Nicolau Cristea, Paul de Dunca. Alecsandru Lebu, Dr. Ioan Nemeș și Corneliu Tobias.

* (Petrecere de casin). Vineri la 31 Decemvre 1880 va avè loc în sala dela „împăratul Romanilor“ o petrecere a casinului împreună cu joc și cu loterie. Însinuirile la loge se primesc dela 27 Decemvre. Obiectele de câștig, 80 la număr, care se vor pune în loterie, sânt espuse în localitățile casinului spre vedere, unde se vor vinde și sorțile pentru densusle a 10 cr. în 30 și 31 l. c. dela 9—12 înainte de ameași și dela 3—6 după ameași.

* (Slutire). În casarmă de valerie în Turnișor trei suboficieri voinș să țină prelegeri cu feciorii (husari), la intrare în salele respective, fură întemplat și furci de fer, cu securi și cu alte instrumente de aceste și bătuti și slutiți rău. Suboficierii fură toți trei transportați în spitalul militar din Sibiu, unde unul a și murit și ceilalți 2 încă sânt pe aci să se sfârșescă.

* (Închiderea de scoli) efectuită în Brașov din pricina epidemiei de vârsat — precum se spune — se va cassa cu 3 Ianuarie pentru Seminarul sășesc, gimnasia și pentru scolile reale; scolile populare însă vor mai rămâne închise.

* (Împrumuturi favorabile) se pot face în statul unguresc. Ungaria decând a început cu esmiterea de rente a solvit o datorie de rente de 88 milioane fl. va să dică 22% din marele capital. Aceste percente creditorii Ungariei în cei din urmă 5 ani le-au băgat în posnariu ca un câștig curat de agiu. Asemenea însemnate negoate s'au făcut la solvarea datoriei de 152 milioane. Dar până când va mai pute fi Ungaria vacă de muls a bancherilor?

* (Amnestie.) Din Ungaria au fugit de mai mulți ani în România vreo 41 industriași ungurești voinți a scăpa de serviciul militar. Acum esucându-se la ministrul president Tisza pentru fapta lor se roagă de densus printr'o suplică: ca să stăruirască la Majestatea Sa împăratul, să i amnestieze, ca ei să r'efoarte bucurosi în patrie spre a se supune serviciului militar legal dar fără pedepsă, dovedind totdeauna, că ei, deși au trăit și trăiesc în România, totuși au avut totdeauna simțiri unguresci. Așa ne spune „P. Ll.“.

* (Defraudățiune.) Perceptorul de dare din Dégel (Comitatul Zala) după ce a încasat o sumă însemnată de dare a luat lumea în cap și prelângă toată curentarea sa din partea ministrului de interne nu s'a mai aflat până ađi.

* (Arestați.) Subt acest titlu cetim în „S. D. Tageblatt“ următoarele: Într'un oraș, a cărui nume îl retăcem cu intenție, prezentându-se pazitorul de noapte înaintea comisariului de poliție însărcinat cu inspecția serviciului de noapte raportează: „Dle Polițaiu, cu supunere vă fac cunoscut, că am arestat 5 feciori, cari au făcut larmă și scandaluri pe strada!“ „Bravo“ strigă comisariul, „adu în lăuntru!“ Pazitorul: „I-ași aduce, domnule, dar toți cinci, au fugit pe sub casa sfârțului la vale.“

* (Casină țigăneasă.) Vulgo-Țigani din Budapesta au conchis, a înființa o casină. Deocamdată se vor aduna numai în hotelul Nr. 19 din strada Üllö; statutele se vor face mai târziu și după carneal se va vinde adunarea generală pentru constituire.

* (Un consul contrabandier.) Pre cum se scrie din Braila, dl Behrmann vice-consulul Belgiului deacolo a înscințat de curând la oficiul vama 19 colli de bumbac. Cercetându-se marfa însă mai deaproape s'a constatat, că collii conțineau tabac și țigări și așa dl vice-consul fu silit, a plăti o pedeapsă bănească de 40,000 franci.

* (Lavină.) Precând prin Sibiu și giur, precum și mai în toată Ungaria domnesce încă timp de primăvară, cald, în Tirol este o zăpadă așa de mare, încât nu mai pot umbla oamenii nici prin comune. Cu aceasta însă nu e destul; din munții Tirolului foarte adeseori se rostogolesc până în sate o mulțime de lavine. Una dintre aceste lavine rostogolinduse din munte în satul Kirchberg a strivit casa unui țăran și i-a omorât 2 copii, el însă a scăpat abia cu viața.

* (Bancnote nou de 10 floreni.) Ca dar de crăciun, ministrul ung. de finance a publicat sub 25 Decembrie emisiunea bancnotelor celor nou de câte 10 fl. Banca austro-ungurească va începe cu emisiunea în 3 Ianuarie 1881. Bancnotele poartă firma bancai austro-unguresci și datul dela 1 Maiu 1880. Bancnotele cele nou sunt provădute cu text nemțesc și unguresc.

Cetim în „Prensa“; Manifestările simpatice, făcute pentru D. I. Brătianu, cu ocaziunea miserabilului atentat comis contra vieții sale, au fost și în străinătate tot atât de semnificative ca și cele din întru. Guvernele mai tuturor statelor europene au exprimat cătră președintele prin depeși directe sau prin intermediar reprezentanților lor în București, indignarea lor pentru crima comisă și simpații în faroarea victimei. S'au primit asemenea exprimări din partea ministrilor de externe al Austro-Ungariei, al Franței, al Angliei, al Turciei, al Italiei, al Germaniei, al Greciei, etc. etc. M. S. Impă-

ratul Rusiei, ca și ministrul seu de externe, au făcut se pervină d-lui I. Brătianu expresiunea simțimentelor lor de regret și de simpatie Ministrul Statelor-Unite din America de Nord a adresat aceleași expresiuni.

* (Comitetul Asociațiunei) ne trimite tocmai în discursul tipăritului un **Apel cătră poporul român** în cauza expozițiunei naționale dela 15/27 Aug. a. c.

Bursa de Viena și Pesta
din 24 Decembrie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	110.55	110.00
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	82.90	82.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	99.25	99.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.25	86.25
Renta de aur austriacă	125.60	125.75
Obligațiuni ung. de rescumpărărea pământului	96.50	96.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.25	96.00
Obligațiuni urbariale temeșane	95.00	95.00
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.00	94.00
Obligațiuni urbariale transilvane	95.25	95.25
Obligațiuni urbariale croato-slavo-voionice	96.50	96.50
Obligațiuni ung. de rescumpărărea decime de vin	94.25	94.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.90	73.00
Datorie de stat în argint	73.80	73.80
Șorj de stat dela 1860	87.70	87.75
Șorj de stat dela 1860	131.00	130.50
Acețiuni de bancă austro-ung.	817.00	816.00
Acețiuni de credit aust.	257.90	258.10
Acețiuni de bancă de credit ung.	262.70	264.00
Șorj unguresci cu premii	107.50	108.00
Șorj de regularea Tisei	107.60	107.80
Argint	—	—
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9.87	9.88
100 marce nemțesci	58.20	58.15
London (pe polița de trei luni)	117.80	117.90

Economic.

Budapesta, 24 Decembrie n. În raportul nostru trecut, am amintit, că ni se arătă semne de timp, cari prociocau, că earna totuși va veni cât de curând. În săptămēna trecută a început într'adevăr a ploua, frescele întâiu cald, apoi tot mai rece până când cătra sfârșitul săptămēanei ne am pomenit cu o temperatură binisor rece, zăpadă însă până acum r'am căpătat, totuși toată nădejdea, de o vreme caldă, cum a fost mai înainte, am perdut-o cu desăvârșire și nu scim ceasul, când ne vom pomeni cu o zăpadă bună, după cum trebuie să fie pe vremea aceasta. Starea sămēnătoare preste tot luată este până acum foarte favorabilă, cel puțin așa ne spun raporturile din toate părțile țerei. Navigațiunea pe Dunăre este încă tot viuoasă, și comunicația pe uscat mulțamitoare. Negoațele sunt bune și prețurile articolelor și în săptămēna trecută n'au fost scumpe. Așa notăm în special:

Grâul la 40,000 m. m. a trecut cu fl. 11—11.65; Săcara la 4000 m. m. cu fl. 9—10.20; orzul la 3000 m. m. cu fl. 6—6.60; ovăsul 2000 m. m. cu fl. 5—5.80; cucuruzul 5000 m. m. cu fl. 4.90—5.55; făina a trecut de astădată slab; asemenea și păstăioasele și adecă: linte cu fl. 12; mazerea cu fl. 11—12; fasolea cu fl. 9—9.50; mălaiu cu fl. 5—5.75; per 100 hilogram; lăunile cu fl. 2—3.50;

Porcii peste 68 mii au fost foarte bine căutați. Din Ungaria de jos au fost în tērg aproape la 7000, din România peste 400 și din Ardeal vreo-100 capete; unsoarea de porc s'a vëndut cu fl. 65—67; slănină cu fl. 54—56; sēul cu fl. 47—48; cartofii cu fl. 2.10—2.20; spirțul en gros cu fl. 32—33.50; en detail cu fl. 35—36 pe 10,000 litre %.

Peile încă s'au vëndut bine și adecă: de bou, cu fl. 110—112; de vacă cu fl. 105—110; de vițel ca și mai înainte; de oaie cu fl. 38—40; (toate per 102 dărab); cele de cal cu fl. 10—12 părechea.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.

Licitațiuni: în 16 Febr. 1881 imob. lui Ioan Beczasi în Baroth; în 13 Ian. și 15 Febr. imob. lui Iosif Șarban în Dobol (judec. cerc. Sângiors); în 21 Ian. imob. lui Francisc Szöcs în Sănpaul (judec. cerc. Sămărtin); în 23 Ian. imob. lui Ioan și Vil-

helmine Eder în Cohalm (judec. cerc.); în 26 Ian. și 26 Febr. imob. lui Ignatie Iacob în Oros (trib. Odorhei); în 16 Dec. imob. lui Stefan Bunieț și soți în Alfăleu (jud. cerc. Sămăcilăuș); în 14 Ian. și 14 Febr. imob. lui Iulie Iozsa în Tomaș (judec. cerc. Huedin); în 14 Ian. și 14 Febr. imob. lui Ioan Imbăruș în Sibiu (trib.); în 7 Ian. imob. soției lui Ludovic Vasadi în Oșorhei (trib.); în 18 Ian. imob. lui Ioan Herbat în Siberg (judec. cerc. Cohalm); în 31 Dec. imob. lui Michail Rozman în Sămărtin (judec. cerc.); în 13 Ian. și 14 Febr. imob. lui Ioan Schuster și soți în Nadeș (judec. cerc. Sighisoara); în 3 Ian. imob. soției lui Castan Fetke și soți în Chebleș (judec. cerc. Gherla); în 22 Ian. imob. lui Ludovic Vereș în Calvasser și Roarta (judec. cerc. Mediaș); în 19 Ian. și 19 Febr. imob. lui Ioan Szöcs în Galeș; în 20 Ian. și 21 Febr. imob. lui Nicolau și Simon Iacob în Mohu (trib. Sibiu).

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a II. din comuna Apold inferior, ppresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:
1. Salariu anual în bani gata de 300 fl. v. a. dintre cari 150 fl. v. a. se solvesc din cassa alodială și 150 fl. val. austr. dela popor.
2. Venetele stolare regulate dau un venit de 267 fl. v. a.
Suma totală a venitulului e de 567 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie s'și adreseze cererile instruite conform legii, oficiului ppresbiteral concernent la Mercurea.

Apold inferior la 23 Noemvre 1880. Comitetul parochial gr. or. în conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

I. Droș m. p., adm. ppresb.

Prelungire de concurs.

După ce în urma concursului publicat în „Tel Rom“ Nr. 109. 110 și 112 a. c. pentru ocuparea parochiei vacante de cl. III din Vulceșd cu filia Herepea, nu s'a ivit nici un concurent, prin aceasta se prelungește terminul concursului până la 31 Decembrie a. c.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursul prim.
Petițiunile sunt a se trimite la ppresbiterul Ioan Papiu în Deva.

CONCURS.

Devenind în vacanță parochia de clasa a III. Negrelești-ppresbiteratul gr. or. al Solnoocului I. prin moartea fostului preot Dimitrie Sighiartēu pentru ocuparea ei se escrie concurs cu terminul până în 5 Ianuarie 1881.

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt:
a) Casa și grădina de 1 1/2 juger cu toate edificiile economice;
b) Porțiune canonică estravilană de 3 jugere.
c) birul 100 merțe mălaiu în grăunțe;
d) 100 zile de lucru cu palua;
e) stole usitate după deosebitel functiuni preotesc.

Doritorii de a ocupa această stațiune de paroch au de a'și așterne suplicele lor întruite în sensul statutului organic și a regulamentului congresual pentru parochii până la terminul sus indicat subscrisului în Cs. Giurgesci posta ultimă Retteg. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Solnoocului I.

Cs. Giurgesci, 5 Decembrie 1880. În conțelegere cu comitetul parochial. Constantin Bodea m. p., adm. ppresbiteral.

CONCURS.

Venid în vacanțe 2 (două) ajutoare de câte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se da învățecilor dela opt profesioni anumite, se publică prin aceasta concurs pentru doi tineri români, cari voiesc una numai din următoarele meserii: rotăria, lemăria (dulgheria, bărdășia) ferăria (ori lăcătușia) curelăria (ori șelăria) mășaria (templăria) cococăria, pelăria, cismăria (ciobotăria).

Suplicile au să fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de baptism, din care să fie evident, că concurențele este de nascere Român, și că are cel puțin etatea de 14 ani impliniți.
2. Atestat scolic, că are cel puțin cunoscințele care se propun în scoalele primare (normale) de patru clase, mai cunoasce și vre-o altă limbă usitată în Transilvania maghiară sau germană.
3. Revers dela părinți sau tutori, că vor lăsa pre fi lor să învețe meseria la care se aplică, până când vor eși sodali conform regulelor existente pentru industriași și cu atestat în regulă.
4. Un ecsemplariu din contractul, ce părintele sau tutorul (epitropul) suplicant va încheia cu măștrul, la care elevul intră pentru învățarea profesiunei.

Terminul acestui coucrs se defige până la 15 Februarie 1881.

Suplicile intrate după ecspirarea acestui termin nu se vor mai pute lua în considerațiune.

Sibiu, 18 Decembrie 1880. Comitetul asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Iacobu Bolog'a m. p. v. pres.

G. Baritiu m. p. secret.

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaezi uteza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesti

de rit catolic și grec.

Felon, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare,

potire, litiere, cădelnițe, pacificale, candel, policandre, ripide, chivot, Evangelie etc.

Comandele se esecutează prompt

Obiectele care nu convin se schimbă.

[73] 2—12